

TRĂIEȘTE ÎN LIBERTATE ȘI LUMINĂ

Fii puternic în viața și mărturia creștină

Epistolele 1-2 Petru

Pastor Octavian Baban

Conținut

GHID INTRODUCȚIV 2

GHID DE STUDIU BIBLIC..... 6

Ghid introductiv

Cele două epistole ale lui Petru sunt scrise destul de comprimat (de multe ori ai vrea să dea mai multe detalii) și se referă la subiecte de mare importanță pentru creștini: încurajarea în necazuri și persecuții, sfătuire și îndemnarea la o viață curată în mijlocul mizeriei morale păgâne, încurajarea să privim cu încredere la harul cel adevărat pe care l-am primit și la venirea glorioasă a Domnului, precum și multe alte îndemnuri pastorale (mărturie bună în societate, respect față de autorități, dragoste și unitate între frați, relații armonioase în familie etc.). Toate aceste subiecte se potrivesc bine cu conținutul predicării apostolice de la sfârșitul secolului 1 îH și sunt destul de aproape și de îndemnurile din scrisorile lui Pavel sau de Epistola către evrei.

Printre altele, epistolele lui Petru aduc în discuție și diverse și uneori neașteptate detalii despre viața, moartea și învierea lui Hristos, unele nemenționate în alte părți ale NT (de exemplu, coborârea în Hades a lui Hristos, 1 Petru 3:18-22; vestirea evangheliei pentru cei morți – 1 Petru 4:5-6). Ambele epistole amândouă cuprind un număr important de îndemnuri bazate pe învățătura VT (despre Noe, despre Lot, despre Avraam și Sara, 1 Petru 3:20 și 2 Petru 2:5, 1 Petru 3:5-6, 2 Petru 2:7 etc.), dar și câteva referiri indirecte la unele cârți din literatura intertestamentară, de exemplu, la cartea 1 Enoh, cf. 2 Petru 2:4, când este vorba despre judecata îngerilor). De asemenea, ele anticipează curajos, cu câteva detalii, sfârșitul lumii prezente (2 Petru 2:1-10, 3:1-10).

În privința referirilor la venirea Domnului, epistolele 1-2 Petru se apropie ca ton și descriere de lămuririle lui Pavel din 1-2 Tesaloniceni. De asemenea, la fel ca 1-2 Tesaloniceni, și 1 și 2 Petru dovedesc o anumită inegalitate în lungime și stil: 1 Petru este mai lungă și mai bogată în învățături, iar 2 Petru, este mai scurtă și se referă la 1 Petru ca la o sursă de referință (2Pet. 3:1)¹, tinde să folosească un vocabular specific și tratează probleme oarecum diferite de cele din 1 Petru². Între cele două epistole există însă legături puternice: multe teme sunt

¹ J. Barton și J. Muddiman, *The Oxford Bible Commentary* (London: Oxford University Press, 2001).

² De exemplu, 1 Petru folosește termenul *apokalupsis* (arătare, descoperire) când se referă la venirea Domnului, în vreme ce 2 Petru folosește *parousia* (arătare, venire).

comune, ambele dau informații de interes apocaliptic, îndemnuri pastorale, au un aspect testamentar comun.³

Un detaliu remarcabil este observația că 2 Petru se aseamănă destul de mult cu epistola lui Iuda (aceeași tematică generală, vocabular comun, tip de argumentare aproape identic, lungime relativ apropiată), ceea ce a suscitât diverse ipoteze și interpretări (2 Petru și Iuda reprezintă un al treilea caz de asemănare sinoptică în NT, după asemănarea generală din evangheliile Marcu, Luca și Matei și paralelismul dintre Efeseni și Coloseni); este posibil ca aceste două epistole, 2 Petru și Iuda, să reprezinte un caz de succesiune cronologică și influență literară, dar este posibil și să reprezinte două exemple asemănătoare, relativ independente, de predicare apostolică comună, de îndemnare care reflectă un acord de conținut între apostoli, cu privire la evanghelia care trebuie vestită și la nuanțele îndemnării pastorale).

Prima epistolă a lui Petru: Tărie în suferință

Destinatar, autor și datare

În prima sa epistolă, apostolul Petru se adresează creștinilor din Asia Mică (Pont, Galatia, Capadocia, Bitinia, 1Petru 1:1), ceea ce arată caracterul general (sobornicesc) al scrisorii. Aici trăiau creștini veniți la credință dintre păgâni (1:14, 18, 21; 4:3), dar care sunt prezentați ca un nou popor al lui Dumnezeu, împrăștiat în imperiul roman, ca o preoție sfântă (1:1, „celor aleși care trăiesc ca străini în diaspora”, cf. 2:9). Ei sunt confrunțați cu persecuția și, în contextul acesta, cu suferința (forme severe de discriminare și persecuție, de confiscare a averilor și trimitere în închisoare, cf. „o încercare de foc”, 1Petru 4:12, o „judecata care începe de la casa lui Dumnezeu”, în 4:17), situație în care Petru îi îndeamnă să dea o mărturie bună (1:15, 2:12, 2:13-17; 3:15-16; 4:15-16).

Petru se identifică pe sine din primul verset, ca apostol al lui Isus Hristos (titulatura este mai puțin încărcată decât în scrisorile lui Pavel) și face apel la autoritatea sa apostolică atunci când sfătuiește sau cere ascultare de la cititorii săi (2:11, 5:1, 12, când folosește verbul *parakaleo*,

³ O statistică riguroasă arată că vocabularul comun include 153 de cuvinte (ceea ce este remarcabil, având în vedere întinderea redusă a scrisorilor). Vocabularul specific este, însă, de asemeni, bogat: 543 de cuvinte caracteristice lui 1 Petru și 399 caracteristice lui 2 Petru (R. R.P. Martin, *New Testament Foundations: A Guide for Christian Students*, vol. 2 (Grand Rapids: Eerdmans, 1978), 387).

„vă îndemn, insist” etc.). Tonul general este unul de sfătuire plină de autoritate și amintește de tonul scrisorilor pastorale ale lui Pavel, precum și de interesul acestuia în organizarea bisericilor locale și în încurajarea creștinilor să aștepte cea de a doua venire a Domnului, a zilei judecății (cf. 1-2. Tesaloniceni, 1-2 Timotei, Tit).

Scrisoarea este citată de un număr destul de mare de autori din primele secole după Hristos, cum ar fi Clement,⁴ Ignațiu, Epistola zisă a lui Barnaba, Hermas în *Păstorul*,⁵ Irineu (cca. 180);⁶ Origen, Tertullian, Eusebius din Cezareea (cca. 325),⁷ considerau și ei că Petru este autorul scrisorii. Începutul secolului 20, dominat de raționalism, a adus cu sine diverse obiecții, dar în general se poate admite că întrebările ridicate cu privire la proveniența petrină a acestei epistole nu sunt nerezolvabile (s-a obiectat că Petru nu ar fi putut scrie credincioșilor din Asia Mică, deoarece Pavel se ocupa de ei – dar apostolii nu și-au delimitat niciodată atât de drastic sferele de influență; s-a spus că stilul și tonul sunt prea apropiate de cele ale scrisorilor lui Pavel⁸ – dar exista, se pare, un stil comun, apostolic, pentru astfel de scrisori pastorale și generale; s-a obiectat că vocabularul apocaliptic indică o scriere târzie și că, de exemplu, denumirea „Babilon” (5:13) care este una criptică, despre Roma, nu a fost folosită decât după anul 70 AD – dar apocalipticul este chiar matricea creștinismului (E. Kaesemann) și nu se pot pune granițe drastice limbajului etc.; în final, faptul că limba

⁴ Clement, *Paedagogus*, 1.6; *idem*, *Stromata*, 3.11, 3.12, 3.18 etc.

⁵ Cf. citate de Bigg, C. *A Critical and Exegetical Commentary on the Epistles of St. Peter and St. Jude* (Edinburgh: T&T Clark, 1902), 8-15; cf. J.W.C. Wand, *The General Epistles of St. Peter and St. Jude* (London : Methuen, 1934), 8-9; Eusebius, *Istoria Bisericii* 2.15.2 (c. 325): „Clement în cel de al șaselea rezumat (*hypotyposis*) citează (această) istorisire, și lui i se alătură în mărturie și episcopul din Hierapolis pe nume Papias, anume că Petru îl menționează pe Marcu în prima epistolă, despre care ei spun că a compus-o chiar în Roma, precum și că el (Petru) indică aceasta numind orașul, în mod metaforic, Babilon, prin aceste (cuvinte): „Cea care este în Babilon, aleasă împreună cu voi, vă trimite salutări și, la fel, și Marcu, fiul meu”. B. M. Metzger nu consideră însă că paralelele din 1 Clement, Barnaba etc., reprezintă citate ferme din 1 Petru (*The Canon of the New Testament*, 1987), p. 62. Cf. D. Guthrie, *New Testament introduction*, Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1996, 760.

⁶ Irineu, *Împotriva ereziilor*, 4.9.2; 4.16.5; 5.7.2

⁷ Eusebius îl citează pe Origen: „Petru, pe care porțile Hadesului nu îl vor birui, a lăsat o epistolă recunoscută și, se poate, chiar o a doua epistolă, disputată însă.” (Origen, în Eusebius, *Istoria Bisericii*, 6.25.8). Cf. Tertullian, *Scorpiace*, 12.

⁸ W.G. Kümmel, *Introduction to the New Testament*, London: SCM, 1975, 424.

greacă este una cultivată, elegantă, plină de expresii rare, *hapax legomena*, care pare să infirme scrierea epistolei direct de către Petru, dar și acest lucru poate fi explicat fie prin diversitatea și dezvoltarea în timp a stilului lui Petru, sau prin intervenția unui secretar ca Silvanus, sau a unui revizor).⁹

În general se admite că epistola este scrisă în perioada 64-67 dH și că locul scrierii este Roma (numită și Babilon, 1 Pt. 5:13; scrisoarea tratează teme apropiate de cele din epistola lui Pavel către romani – supunerea față de autorități, trăirea prin credință, mărturia în societate etc.). Dacă nu este scrisă de Petru (cca. 64, sub Nero), ci de un secretar sau de un colaborator de al său, care îi transmite mesajul la distanță de câteva decenii,¹⁰ atunci prezența temei suferinței, a persecuției, și interesul apocaliptic ar indica fie anii 70-90, sub Domițian,¹¹ fie 100-120, când au loc persecuțiile din timpul lui Traian.¹²

Structura epistolei 1 Petru

Așa cum s-a observat, 1 Petru dovedește o anumită familiaritate cu regulile retoricii grecești.¹³ Aceasta se observă în argumentul și structura epistolei, care urmează regulile generale ale epistolei eleniste, dar folosește și structuri mixte, cum ar fi repetarea

⁹ Cf. E. Eve, „1 Peter”, în Barton și Muddiman, *Oxford Bible commentary*; J. H. Elliott, „The Rehabilitation of an Exegetical Step-Child: 1 Peter in Recent Research,” *JBL* 95 [1976] 243-54, J.R. Michaels, *1 Peter*, WBC 49 (Dallas, TX: Word, 2002), xxxi. Totuși, există și reflexe apostolice credibile în 1 Petru, de exemplu, Vechiul Testament este citat din Septuaginta (LXX) care era scriptura greacă în uz la data aceea (cf. LXX ca scriptură în *gegraptai*, 1:16; *en grafe*, 2:6), apoi citatele din LXX: 1:16 din Lev 19:2; 2:6 din Isa 40:6-8, 1:24-25 din Isa 40:6-8 și 3:10-12 din Ps 33:13-17 (MT Ps 34). Cf. P. J. Achtemeier, *1 Peter: A Commentary on First Peter*, Minneapolis, MN: Fortress, 1996, 5-7.

¹⁰ Michaels, *1 Peter*; E.G. Selwyn, *The First Epistle of St. Peter* London: Macmillan, 1958. F.W. Beare, *The First Epistle of Peter*, ed. 3a Oxford: Basil Blackwell, 1970.

¹¹ D.L. Balch, (1981), *Let Wives Be Submissive: The Domestic Code in 1 Peter*, SBLMS 26, Chico, CA.: Scholars Press, 1981; E. Best, *1 Peter*, NCB, London: Marshall, Morgan & Scott, 1971; J.H. Elliott, *A Home for the Homeless*, London: SCM, 1982.

¹² A. v. Harnack, *Beitrage zur Einleitung in das Neue Testament* Leipzig: Hinrichs, 1908; la fel, mai recent, și alți autori, cum sunt P. J. Achtemeier, W.G. Kümmel, E. Eve etc.

¹³ Achtemeier, *1 Peter*, p.6.

succesiunii argument - sfătuire (*probatio-exhortatio*) în partea centrală a mesajului.¹⁴

Praescriptio

Superscriptio 1:1a, Petru, apostol etc.

Adscriptio 1:1b-2a, Către cei din Diaspora și din Asia Mică

Salutatio 1:2b Har și pace

Proemium 1:3-12 Mulțumire pentru viață nouă, nădejde vie

Conținut

Partitio 1:13-16 Îndemn la sfințenie

Probatio 1:17-4:19 Creștinii sunt poporul ales

Narratio 1:17-25 Istoria mântuirii noastre

Probatio A, 2:1-10 Temelia sfințeniei Bisericii este Isus

Exhortatio A, 2:11-3:12 Regulile casei creștine

Probatio B, 3:13-3:22 Modelul Bisericii ce suferă este Isus

Exhortatio B, 4:1-19 Încurajare la o viață curată după modelul lui Isus

Încheiere

Exhortatio 5:1-9 Modelul păstorilor este Isus, Păstorul cel Mare

Eucharisto 5:10-11 Rugăciune de mulțumire

Salutatio 5:12-14 Salutări personale

Tema suferinței și a mărturiei în vreme de persecuție este o temă centrală în această epistolă și S. Motyer împarte scrisoarea, de exemplu, bazat pe motivul acestei teme:

I. Cum să faci față suferinței, ca un creștin (1:1–2:10)

¹⁴ H.G.B. Combrink, „The Structure of 1 Peter,” *Neotestamentica* 9 (1975): 34-63; Cf. și structura propusă de F. Just, S.J., http://catholic-resources.org/Bible/NT_Letters.htm, 30 mai 2007. Argumentul în două părți este observat și de E. Eve, „1 Peter”, *Oxford Bible commentary*.

- A. Moștenirea ascunsă (1:1-9)
- B. Pregătire pentru acțiune (1:10-2:3)
- C. Casa din cer (2:4-10)

- II. Trăim în lume, dar nu suntem ai lumii (2:11-3:12)
 - A. Luptele din sufletul creștinului (2:11-12)
 - B. O viață supusă autorităților (2:13-3:7)
 - C. Personalitatea comunității de creștini (3:8-12)

- III. Suferința – un drum spre glorie (3:13-4:19)
 - A. Suferința nedreaptă (3:13-22)
 - B. Viața trăită curat, pentru Dumnezeu (4:1-11)
 - C. Luând parte la suferințele lui Hristos (4:12-19)

- IV. Sfaturi finale și salutări (5:1-14)¹⁵

J. R. Michaels remarcă trei părți principale în structura epistolei:

- (a) identitate: 1:13-2:10;
- (b) responsabilitate: 2:11-4:11;
- (c) conducere: 4:12-5:11;

Se poate observa că aceste trei părți sunt delimitate printr-una și aceeași expresie: „preaiubiților” (*agapetoi*), din 2:11 și 4:12.16 . Din punct de vedere formal, cele trei părți sunt încadrate de introducere (1:1-12) și încheiere (4:13-14).

Temele generale ale Epistolei 1 Petru

1 Petru conține numeroase teme majore dintre care amintim câteva în paragrafele următoare (vezi, J.R. Michaels):

1. Creștinismul nu amenință ordinea socială a imperiului roman:

Creștinii sunt copiii ascultători ai lui Dumnezeu (1:14), un neam ales, o preoție regală, un popor sfânt, poporul lui Dumnezeu (2:9-10)

¹⁵ S. Motyer, „1 Peter”, în W.A. Elwell (ed), *Evangelical Commentary on the Bible*, Grand Rapids, MI: Baker, 1996, c. 1989, vol. 3, 1 Pt. 1:10.

¹⁶ 1 Pt 4:12 este interpretat și ca o rupere, ca o fragmentare a argumentului epistolei, fără ca integritatea teologică să fie pusă în primejdie (cf. J.R. Michaels).

Îndemn la viață sfântă, pentru că Dumnezeu este sfânt (1:15; 4:1-6)

Iubire creștină, unii față de ceilalți (1:22; 3:8; 4:8-11)

Respectarea autorității imperiale (2:13-17)

Folosirea înțeleaptă a libertății (2:16; cf. Gal 5:13) 1Petru conține și un set de reguli pentru traiul în familia (casa) creștină, cu instrucțiuni pentru soți și pentru slujitori (sclavi), cf. 2:18--3:12 (sfaturile par să aibă în vedere și prezența necreștinilor în aceste familii – case).

Neamurile trebuie să aibă o viață onorabilă între păgâni, ca aceștia să se poată converti (2:12; 3:1, 15-16)

Acceptarea suferinței pe nedrept, în nevinovăție, în calitate de creștini.

Bucurie chiar și în mijlocul încercărilor (1:6-7; 4:12-13)

Urmarea exemplului lui Hristos, îndurarea suferinței nemeritate (1:11; 2:21-25; 3:18; 4:1; 5:9)

Evitarea încalcărilor de lege care merită pe drept pedepsite (2:20; 3:16-17; 4:15)

Evitarea răzbunărilor, binecuvântare față de cei care îi persecută (2:23; 3:9; 4:19)

Binecuvântare în suferință și batjocuri (4:14, 16)

2. Apar învățături despre a doua venire a Domnului Isus (repere eschatologice):

Învățături eschatologice: să avem nădejde și să așteptăm răsplata viitoare.

Învierea lui Isus dă nădejde cu privire la moștenirea veșnică, netrecătoare (1:3-4, 11), cu privire la salvare (1:5, 9)

Judecata finală este aproape (2:12; 4:5-7; 5:8)

3. Epistola conține o teologie timpurie, primitivă:
Accentul teologic pare a fi mai puternic decât cel hristologic (accent pe ființa și lucrarea lui Dumnezeu Tatăl mai mult decât pe ființa și lucrarea lui Hristos): Isus este modelul suferinței, dar Dumnezeu este judecătorul; creștinii sunt „casa lui Dumnezeu”, mai degrabă decât „trupul lui Hristos” (cf. Pavel)
4. Apar forme incipiente ale temelor clasice ale tradiției creștine:
„iubiți-vă unii pe alții” (1:22; 3:8; 4:8; o temă majoră și în Ioan: cf. Ioan 13:34-35; 15:12-17; 1 Ioan 3:11-14; Rom 12:10; etc.)
„născuți din sămânță nepieritoare” (1:23) alludes to John 1:13

„binecuvântați când sunteți batjocoriți” (4:14) cf. fericirile de pe Munte (Mt 5:11; Lc 6:22)

1:20-21 – un posibil crez timpuriu.

3:18-22 un posibil imn creștin timpuriu.¹⁷

5. Argumentul din Scripturile evreiești ocupă un loc important (la fel și la Luca și Matei, sau la Pavel).

1:16 citează Lev 19:2 (cf. Mt 5:48; Lc. 6:36)

1:24-25a citează Isa 40:6-8

2:6-10 citează Isa 28:16; Ps 118:22; Isa 8:14; Exod 19:6; Isa 43:20-21; Hos 1:6-9; 2:23

2:22-25 citează Isa 53:4-9

3:10-12 citează Ps 34:12-16

4:18 citează Prov 11:31; iar 5:5 citează Prov 3:34

A doua epistolă a lui Petru: Răbdare în persecuție

Destinatar, autor și datare

În a doua scrisoare a lui Petru către creștinii de pretutindeni, autorul își dă silința să includă o mulțime de referințe la apostolul Petru, dorind să întărească ideea că este scrisă de el: există, astfel, o introducere ca la carte în care numele autorului este prezentat clar (1:1-2), o referire la martirajul viitor al lui Petru, așa cum l-a profețit Isus (1:14), o menționare expresă a participării apostolului la schimbarea la față a Domnului (1:17-18), o referire la prima epistolă a lui Petru (3:1-2), o referire oarecum suplimentară, necerută de logica textului, la Pavel și scrierile lui (3:15-16).

Ultima subliniere indică un context apostolic primar și a fost bănuită de a fi o încercare de ancorare în autoritatea apostolică a lui Pavel. Pe deoparte, însă, este dificil de precizat în ce fel Petru ar fi avut nevoie de un asemenea transfer de autoritate (De exemplu, Luca în Fapte 15 nu lasă să se înțeleagă că Petru ar fi avut asemenea tendințe; din ce motive, atunci, să și-l fi închipuit autorul epistolei pe Petru ca pe o persoană care are nevoie de autoritate suplimentară?); în același timp, menționarea lui Pavel este o referință normală în contextul dat, discuția fiind despre venirea Domnului Isus, un subiect despre care

¹⁷ J.R. Michaels, „1 Peter”, în P.R. Martin, și P.H. Davids, *Dictionary of the later New Testament and its developments* (electronic ed.), Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2000.

Pavel a scris în 1-2 Tesaloniceni, în Romani, în 1 Corinteni 15, și în care acesta era recunoscut drept un om cu revelații importante din partea Domnului (în mod interesant, lipsește vreo referință la Ioan, cu toate că acesta este, alături de Pavel, cel de al doilea apostol care primește revelații speciale despre timpurile din urmă. Dacă autorul ar fi scris târziu și ar fi dorit să se raporteze la autoritatea apostolică, l-ar fi putut menționa atunci și pe Ioan; dar el pare să facă parte, mai degrabă, din cercurile petrino-pauline, unde se resimțea actualitatea și relevanța acestor paralele, cf. Luca, Apolo, Barnaba etc.). Astfel, dacă epistola nu este scrisă de Petru în mod direct, ceea ce nu se poate exclude aprioric,¹⁸ atunci secretarul sau redactorul ei a fost foarte aproape de Petru și era foarte pătruns de învățătura acestuia.

Chiar dacă limbajul este neobișnuit pentru NT (numeroase expresii rare în NT, *hapax legomena*), chiar dacă transmiterea textului s-a făcut cu numeroase variante (acestea însă, ar atesta mai degrabă o origine timpurie și o copiere repetată, într-un timp de lipsă a mijloacelor necesare, decât o origine târzie),¹⁹ epistola este așezată destul de bine în cadrul secolului întâi după Hristos. Din astfel de motive, se poate propune ca dată a scrierii perioada dinaintea epistolelor lui Ioan și a Apocalipsei, perioada de mijloc și de final a primului secol după Hristos, adică decadele 60-80.²⁰

În aceeași vreme, Biserica aspira la răspândire în întregul imperiu roman, în lumea de limbă greacă (*oikoumene*) și dezvolta o teologie de rezistență în vremuri de persecuție. Această teologie primară este, în mod evident, una de tip apocaliptic și confirmă predicarea apostolică și mărturia generală a NT, adică, din nou, perioada de mijloc a secolului întâi (tocmai E. Käsemann, însă, pentru care apocalipticul

¹⁸ Între cele două epistole apar asemănări importante (teme, stil repetitiv). Așa cum spune Bigg, nici un document din NT nu se aseamănă așa de mult cu 1 Petru, cum se aseamănă 2 Petru. Aceasta, este o dovadă în favoarea provenienței petrino-pauline a scrisorii. Este posibil, astfel, ca Petru să le fi scris pe amândouă el singur, sau cu ajutorul unui secretar.

¹⁹ C. Bigg, *A Critical and Exegetical Commentary on the Epistles of St. Peter and St. Jude*, Edinburgh: T&T Clark, 1902, 211.

²⁰ Pentru Bauer, expresia „părinții noștri” din 3:4 (*hoi pateres*) ar fi o referință la mai multe generații de creștini care au murit (acest detaliu ar plasa scrierea epistolei undeva în secolul 2-3). Argumentul legat de creație și judecata finală, stă împotriva acestei interpretări, însă, deoarece mai degrabă este vorba despre generații succesive de oameni, de la potop încoace (cf. 3:4, „... vor zice: Unde este făgăduința venirii lui? Căci de când au adormit părinții noștri, toate rămân așa cum erau de la începutul zidirii!” (Walter Bauer și alții, *A Greek-English Lexicon of the New Testament*, 2nd ed., Chicago: University of Chicago Press, 1979, 635).

este matricea NT, găsește de comentat că 2 Petru nu este chiar atât de apocaliptic, deoarece ar avea o teologie care nu pune accentul pe venirea Domnului, ci pe apoteoza omului, pe glorificarea celui credincios: cf. 1:3-4.²¹ Totuși, o asemenea glorificare nu este amintită fără referire la primejdiile nimicirii veșnice, cf. 3:13-17, iar capitolele 2 și 3 fac foarte limpede că este vorba de sfârșitul lumii și despre judecată, despre venirea mântuitorului.

Prin toate aceste accente, epistola dovedește un spirit elenist pronunțat, o bună cunoaștere a limbii grecești, a vieții lui Petru, o teologie creștină timpurie îmbibată cu idei eleniste.²² Departate de a reprezenta rodul unei tradiții coapte, târzii, care se promovează singură și în chip dogmatic, ea este expresia unui creștinism în expansiune, în timpul căruia NT și tradiția sa erau foarte la început, și când nu exista un limbaj unitar: este interesant că autorul este gata să se refere la carta lui Enoh, în mod indirect, și să construiască o teodicee bazată pe VT, după cum este gata să discute și despre destinul creștinilor de a fi părtași la firea dumnezeiască, cf. 1:4).²³

Mulți dintre Părinții Bisericii au acceptat această epistolă ca apostolică și asociată cu Petru, chiar dacă nu neapărat scrisă de el (cf. Origen, Athanasius), alții au exprimat pe față îndoieli că ar putea proveni direct de la Petru (cf. Eusebius, Ieronim).²⁴ Așa cum se știe, epistola a fost acceptată în canon pe baza atitudinii general favorabile. Numită „a doua epistolă a lui Petru” ea este recunoscută, astfel, ca fiind un document apostolic major, inspirat divin, și așezat ferm în

²¹ Philo și Josephus folosesc un limbaj asemănător celui din versetele 1:3-4, ceea ce face foarte verosimilă scrierea epistolei în timpul lui Petru, la mijlocul sec.1 dH. Cf. H. Marshall, St. Travis, I. Paul, *Exploring the New Testament. The Letters and Revelation*, vol. 2 London: SPCK, 2002, 282.

²² Și R. Bauckham observă această îmbinare interesantă între eschatologie iudaică și gândire elenistă (R. Bauckham, „2 Peter”, în R.P. Martin și P.H. Davids, *Dictionary of the later New Testament and its developments*, Downers Grove, IL: IVP, 2000. Astfel, 2 Petru vorbește despre idei grecești cum sunt virtuțile, împărtășirea naturii divine (cap.1), dar are imagini clar iudaice despre dreptatea lui Dumnezeu și sfârșitul lumii (cap. 2-3).

²³ Vezi discuția din D.A. Carson, D.J. Moo, și L. Morris, *An Introduction to the New Testament*, Grand Rapids, MI: Zondervan, 1992, 441-442; cf. E. Käsemann, *Essays on New Testament Themes* London: SCM, 1964, 169-195.

²⁴ Ieronim acceptă scrisoarea 2 Petru. Eusebius este îndoielnic, dar indică faptul că majoritatea o acceptă în canonul NT (cf. Guthrie, *New Testament Introduction*, 808). Canonul Muratori nu le menționează nici pe 2 Petru, nici pe 1 Petru, ceea ce arată ca este o scăpare ce le afectează pe amândouă, în mod egal.

contextul lucrării lui Petru și a celorlalți apostoli, în contextul expansiunii Bisericii din a doua jumătate a primului secol dH.

Structura epistolei 2 Petru

Epistola lui Petru este o epistolă-testament, care atrage atenția asupra primejdiilor ce vin peste cei credicioși și încearcă să-i încurajeze, să-i echipeze cu argumente solide împotriva învățătorilor falși, a batjocoritorilor, a ispitelor și încercărilor cu care se vor întâlni. Structura argumentului urmează destul de bine împărțirea în trei capitole a epistolei și se pot observa următoarele elemente retorice:

Introducere:

Praescriptio: De la Simon Petru, rob și apostol, 1:1a

Adscriptio: Către cei de aceeași credință, 1:1b

Salutatio: Har și pace, 1:2

Proemium: Avem ce trebuie pentru o viață sfântă,
1:3-4

Exhortatio: 3x „de aceea”:

De aceea, străduiți-vă, 1:5-9

De aceea, întăriți-vă chemarea, 1:10-11

De aceea, vă voi aduce aminte, 1:12-21

(*exhortatio* – *narratio*; testamentul lui Petru).

Conținut:

Creștinii trebuie să facă față greutăților și să se pregătească pentru ziua Domnului

Probatio 1: Vor veni învățătorii falși, 2:1-3
dar VT arată că Dumnezeu va face dreptate
și îi va pedepsi, 2:4-16

Exhortatio 1: Acuzări împotriva învățătorilor falși, 2:17-22

Probatio 2: Vor veni batjocoritorii și disprețuitorii, 3:1-7
Dar știm cum lucrează Domnul în istorie,
El are răbdare și va aduce judecata, 3:8-10

Exhortatio 2: Fiți oameni sfinți, 3:11-13

Încheiere:

Exhortatio: Străduiți-vă să fiți sfinți, 3:14-18a

Doxologie: Creșteți în har, a lui să fie slava etc., 3:18b

Din punct de vedere al genurilor literare, R.J. Bauckham observă caracterul clar de scrisoare (secțiunile S1 – introducere, și S2 – final), dar și o împletire interesantă de elemente apologetice (A), elemente specifice genului evreiesc al testamentului patriarhal (T), și pasaje de sfătuire (E, exhortație).²⁵

- S1: Adresă și salutări, 2 Pet. 1:1-2
- T1: Tema: testamentul lui Petru despre etapele vieții practice de rodire (1:3-11), tema scrisorii
- T2: Ocazia scrisorii: testamentul lui Petru despre importanța amintirii profețiilor, 1:12-16
- A1: Prima apologie: noi știm mesajul despre venirea Domnului, 1:16-21
 Răspuns 1: am fost acolo, cu Isus, 1:16-19
 Răspuns 2: știm că profețiile sunt inspirate divin, 1:20-21
- T3: Petru anunță venirea învățătorilor falși, 2:1-3a
- A2: A doua apologie, 2:3b-10a
 Răspuns 3: Dumnezeu nu va uita să aducă pedeapsa, 2:3b-10a
- E1: Petru denunță învățătorii falși, 2:10b-22
- T4: Petru anunță venirea celor batjocoritori, 3:1-4 (inclusiv obiecția a patra, v. 4).
- A3: A treia apologie: 3:5-10
 Răspuns 4: ei se fac că nu știu, 5-7
 Răspuns 5: Dumnezeu are răbdare, 8-10
- E2: Sfătuire la o viață sfântă, 3:11-16
- S2: Concluzie, 3:17-18

²⁵ R. J. Bauckham, *Jude, 2 Peter*, WBC; Waco, TX: Word, 1983; *idem*, „2 Peter: An Account of Research,” *ANRW II.25.5* (1988) 3713–3752. Structura aceasta este adoptată și de Marshall et al, *Exploring the NT*, 281.

Temele generale ale Epistolei 2 Petru

Temele caracteristice ale epistolei includ grija pentru a face față bine încercărilor din prezent (o temă prezentă și în 1 Petru), interesul pentru venirea Domnului și pentru o concepție apocaliptică unificatoare asupra istoriei (cf. 1 Petru), pentru identitatea și calitatea etică a creștinilor care trebuie să devină maturi și sfinți (cf. 1 Petru), pentru împlinirea dreptății divine (o temă împărtășită cu epistola lui Iuda, la fel ca și tipul de argument din VT), demascarea învățătorilor falși (cf. Iuda).

Referirea la participarea lui Petru pe muntele schimbării la față, când s-a auzit vocea lui Dumnezeu Tatăl, din ceruri, confirmând identitatea și lucrarea lui Isus, este un pasaj rar, cu mare forță apologetică, bazat pe experiența apostolică a lui Petru. Unii autori o văd drept o supralicitare a istoriei, ca autorul să poată fi identificat bine cu Petru (deși nu ar fi fost Petru). Tipul acesta de referințe este, într-adevăr, rar în NT (însă câți dintre autorii epistolelor NT au fost martori oculari la evenimentele vieții lui Isus? Pavel, cu siguranță, nu.) dar nu fără paralele. Și Ioan, un alt martor ocular, își făcuse un obicei din sublinierea acestei participări și o menționează și în evanghelia (Ioan 1:1-18), cât și în prima sa scrisoare (1 Ioan 1:1-3, cf. 2 Petru 1:17-18). Deoarece nimeni nu contestă paternitatea lui Ioan în aceste lucrări, nici eficacitatea apologetică a unei experiențe reale lângă Hristos, se poate întreba cu bună dreptate, de ce ar trebui pus sub semnul întrebării un asemenea demers în 2 Petru. După cum se vede, era o trăsătură majoră a discursului apostolic al celor doisprezece.

Apropierea de tonul și subiectele scrisorile pastorale ale lui Pavel este demnă de luat în considerare, fiind prezentă pe mai multe niveluri (interes etic, interes apocaliptic, interes apologetic și de confruntare a învățătorilor falși, interes în predarea Scripturii – a tradiției apostolice etc.).²⁶ Într-un fel aceasta leagă datările epistolelor și plasează scrierea lor în aceeași perioadă. Referințele la scrisorile lui Pavel, tratate ca scripturi, *grafai* (3:15-16), nu indică neapărat prezența unei colecții exhaustive, a unui corpus paulin complet. Așezarea în istorie (*Sitz im Leben*) pare să fie, mai degrabă, de colectare a scrisorilor lui Pavel, la începutul procesului de canonizare a NT, când – după cum se vede, exista și un sprijin reciproc din partea autorilor de mărturie apostolice majore (nu doar generația a doua a intervenit în colectarea

²⁶ Expresii cum sunt „minteă sănătoasă” (3:1), „să vă aduc aminte” (1:13, 3:2), „străduiți-vă, dați-vă silința” (1:5, 3:14) indică un caracter pastoral pronunțat, precum și o legătură evidentă cu tonul și subiectele din scrisorile pastorale ale lui Pavel (1-2 Timotei, Tit).

și precizarea NT, dar și apostolii și evangheliștii, mai devreme, au avut o contribuție aparte în desemnarea lucrărilor canonice). Problematica scripturile apare și într-un alt mod interesant, când 2 Petru se pronunță asupra inspirației divine a acestora (1:20-21, cf. 2 Tim. 3:16).

Așa cum se poate observa învățătorii falși sunt descriși în mod asemănător cu prezentarea din Epistola lui Iuda. Poate fi o formă incipientă de gnosticism,²⁷ cu atât mai periculoasă cu cât strica mărturia creștinilor în două privințe majore: dovedeau un spirit rebel, nesupus autorității (fie bisericești, fie statale), și o viață supusă poftelor trupești, cu care îi ademeneau și pe alții. Răspunsul epistolei 2 Petru le stă împotriva într-o scrisoare bine scrisă din punct de vedere retoric, cu o teologie autoritară și un limbaj mixt (iudeo-elenist, apocaliptic-etic), într-o scrisoare scrisă cu responsabilitate și viziune apostolică.

²⁷ Guthrie este sceptic în privința caracterului gnostic al ereziei din 2 Petru (Guthrie, *New Testament Introduction*, 848), și la fel este și Bauckham (R. Bauckham, „2 Peter”, *DLNTD*). De fapt, descrierea ereziei ca o formă de gnosticism reflectă faptul că s-a luat deja o opțiune de datare a scrisorii, anume în al doilea secol dH. În text, însă, nu există dovezi despre vreo amenințare gnostică evidentă. Se poate vorbi, deci, cel mult despre un gnosticism incipient. Cf. și R.A. Cole, *Galatians, Tyndale New Testament Commentaries*, Grand Rapids: Eerdmans, 1965, 24, care propune o apropiere de problemele ereziei din Galatia (deși acolo era un atac din partea învățătorilor iudaizanți). Epistola către Coloseni ar reprezenta un alt reper important, pentru că și acolo este vorba despre o erezie mixtă iudaică elenistă, apropiată de gnosticism dar și caracterul inițiativ al religiilor misterelor. În timp ce, învățătorii falși din Coloseni par să fie adepți ai ascetismului, cei din 2 Petru (ca și din Iuda) par să fie dedați unei vieți de plăceri și disipare.

Teme și teste pentru 1-2 Petru:

1. Observați temele comune din 1-2 Petru:
Ce versete vorbesc despre inspirația Scripturii?
Ce texte vorbesc despre rămânerea în sfințenie și înfruntarea greutăților?
Ce versete vorbesc despre dragostea de frați?
2. 1-2 Petru au informații rare despre o serie de evenimente majore: moartea și învierea lui Isus, închisoarea îngerilor, dorința îngerilor de a înțelege istoria umană etc. Identificați versetele și comentați sursa acestor informații.
3. Ce legături vedeți între 1 Ioan și 2 Petru în ce privește avertizare despre învățătorii falși?
4. Explicați referința la Babilon din 1 Petru.
5. Cum este descrisă ziua judecății în 2 Petru?
6. În ce fel sunt prezentați învățătorii falși în 2 Petru?
7. Aduceți dovezi pro și contra plasării epistolei 2 Petru în a doua jumătate a secolului 1, pe deoparte, și prima sau a doua jumătate a secolului 2.

Ghid de studiu biblic NOIEMBRIE

3, 1Petru 1, Fii puternic prin nădejde, 1:3-4

Una din resursele mari ale tăriei în încercări este nădejdea. Cineva s-ar putea întreba care este diferența între credință și nădejde, deoarece ambele se bazează pe lucruri care nu se văd (ele sunt menționate împreună în 1Pet. 1:21). Credința, se pare, este mai cuprinzătoare, privește și în trecut și în viitor, pe când nădejdea privește mai mult în viitor și este legată, într-un mod subtil, și de simțire, de sentimente, de relații chiar (vezi și 1Pet. 1:8-9; 3 :5, 15-16). Credința este o atitudine de întemeiere activă pe Dumnezeu, nădejdea este un răspuns personal cu bucurie, o forță, o satisfacție care te face să mergi înainte pentru că știi că ai o țintă, un ideal posibil de atins, un viitor. Cum vezi tu legătura dintre credință și nădejde?

Fără nădejde omul cade în depresie, oricât de puternic ar fi. Dacă nu ai un ideal bun și viabil, dacă nu ai o speranță că viitorul va fi mai bun și că merită să îl aștepți, simți că nu mai ai de ce să trăiești. A trăi în prezent este binefăcător și realist, a trăi cu nădejde de viitor face să merite să trăiești. În lagărele naziste, precum și în închisorile comuniste, dacă îți pierdeai nădejdea erai deja pe drumul morții, nu mai aveai putere să rezisti. Lucrurile sunt asemănătoare și în cazul unei boli severe: ce nădejde mai poți avea când suferi? Astăzi lumea pune accent pe prezent, pe bunăstare și sănătate, pe succes, dar se teme de calamități, de războaie, de Apocalipsă, de sărăcie, de viitor. În Luca 21:25 Isus spune că oamenii de la sfârșit nu vor ști ce să facă în fața amenințărilor naturii și a necazurilor – nu au nădejde. Ai observat oameni în jur care nu au nădejde? Ce spun ei? Au dreptate? Ce le răspunzi?

1Petru 1:3-12 ne arată că nașterea din nou, prin învierea lui Hristos, ne-a dat o nădejde vie, adică adevărată și puternică și ne cheamă să trăim pentru ea. 1 Petru 1:1-2 spune că suntem și aleși de Dumnezeu. Nădejdea aceasta vie se referă la moștenirea păstrată chiar acum pentru noi în ceruri. Dumnezeu însuși ne păzește și pe noi prin credință, ca să intrăm în final, în posesia ei. Credința noastră și nădejdea trebuie puse în Dumnezeu (1:21). Cine are nădejde, se bucură, chiar dacă nu îl vede încă pe Hristos venind pe norii cerului. Cine are nădejde, este gata de acțiune: își echipează gândirea, este treaz nu adormit, nici amețit de petreceri, are îndrăzneală să trăiască sfânt – pentru că merită (1:13). Care sunt nădejdlile, speranțele tale în viață? Pentru ce trăiești? Cât de puternică este în tine nădejdea cerească?

10, 1Petru 2, Fii puternic prin curăție, 2:9, 16

Așa cum s-a văzut săptămâna trecută, în încercări sunt de mare ajutor credința și nădejdea vie a moștenirii cerești pentru care am fost chemați - și aleși. Cine are aceste două calități trece mai ușor de uriașii deznădejzii și ai disprețului altora și poate trăi în sfințenie. Nădejdea te face în stare să acționezi, să trăiești curat.

1 Petru 2 arată că acei ce au nădejdea mântuirii au alte standarde de viață decât cei care nu îl cunosc pe Domnul. Au standarde frumoase, înalte, curate (2:8-10).

Mai întâi viața curată se vede în comportamentul frumos, de calitate, între frați și surori, în Biserică (2:1-3): fără răutate, viclenie, ipocrizie, invidie, bârfă. Care din aceste defecte se găsesc mai des în adunare? De ce? Cum se manifestă ele? Apoi, vine invitația la a ne feri de poftele trupului și imoralitate (2:11-12): cum crezi că te poate ajuta în această privință sublinierea lui Petru că suntem „străini, călători, în exil”? Creștinul, de când s-a născut din nou, nu mai face parte din lumea aceasta în mod integral, este ca un călător într-o lume de noroi, unde poftele ar dori să îți biruiască, prin război neîncetat, sufletul.

În ce privește principialitatea în relațiile sociale (2:13-17), de ce crezi că se pune atât de mult accentul pe respect, în mod asemănător cu cerințele din relațiile angajați-angajatori (2:18-20)? Era în vremea aceea vreo primejdie ca oamenii credincioși să nu îl respecte pe împărat ori pe dregători? Oare astăzi există astfel de situații sau problema este demodată? Este realist Petru când le cere credincioșilor robi sau angajați să fie supuși chiar și stăpânilor dificili și greu de mulțumit? Este aceasta o dovadă de slăbiciune în relațiile sociale? Mai are sens astăzi suferirea nedreptății la slujbă, după modelul lui Hristos, sau situația trebuie echilibrată prin cererea drepturilor legale? Care este câștigul unei mărturii bune și al curăției?

Așteptarea Domnului este să fim oameni spirituali, care în loc de ipocrizie doresc laptele curat și duhovnicesc, ca să crească (2:2), voia lui Dumnezeu este să ai o mărturie bună, care îi dovedește greșiți pe adversari (2:15), să fim niște oameni liberi – dar supuși Domnului, nu liberi în răutate (2:16); Hristos ne este model să nu răspundem cu răutate, ci cu binecuvântare, încrezându-ne în dreptatea lui Dumnezeu (2:21-25).

Este uimitor să vedem cum suntem încurajați la standarde înalte printr-o gândire pozitivă: noi suntem o casă sfântă zidită din pietre vii – Piatra din colț fiind Hristos; suntem o preoție de împărați, un popor nou al Domnului; viața este o călătorie spre cer; Hristos ne este conducător și model ca să-l urmăm zilnic. Avem o nouă identitate - și aceasta trebuie trăită într-o viață nouă, curată. Roagă-te să se vadă bine această nouă identitate în viața ta.

17, 1Petru 3, Fii puternic prin relații frumoase, 3:10-12

Relațiile bune, armonioase sunt o sursă de putere în viața creștină. Deși tonul general în 1 Petru este de încurajarea în suferință și persecuții, capitolul 3 este dedicat relațiilor în familie (3:1-7), în Biserică (8-12) și în societate (13-22), iar Hristos este, din nou, modelul mărturiei și al perseverenței în încercări și pătimiri.

Cum să-ți cucerești soțul și cum să faci ca să îți fie ascultate rugăciunile – acestea sunt întrebările la care răspunde Petru în 1-7. Dacă unii soți sunt pretențioși și încăpățânați față de Cuvânt, cheia ar putea fi o purtare frumoasă care câștigă prin alte calități, nu prin vorbe, și nici prin găтели exterioare scumpe și coafuri sofisticate. Biblia îți propune frumusețea inimii și frumusețea nepieritoare a unui duh liniștit, puternic, care face binele fără să fie intimidat. Gândește-te cum se poate aplica această purtare victorioasă în viața ta. Poate fi eficientă și pentru soți, în relația cu o soție care nu ascultă de Cuvânt? Cert este că Dumnezeu apreciază mult o asemenea atitudine și o binecuvintează.

Soților li se cere înțelepciune în trăire. Ce înseamnă aceasta? Încearcă să înțelegi ce se întâmplă, lucrurile pe care soția ta nu reușește să le comunice bine. Fii delicat, nu mândros, pentru că soția ta este o ființă mai delicată, mai sensibilă decât tine, ocrotește-o. Soția are nevoie să fie onorată, cinstită de soțul ei – este o formă a dragostei, a grijii manifestate în cămin. Unui astfel de soț înțelept și serios în abordarea relațiilor din casă, Dumnezeu îi ascultă rugăciunile, iar prin contrast, unui soț insensibil, neînțelept și mereu supărat pe soția lui, mereu fără respect și cinste față de ea, Dumnezeu nu îi ascultă rugăciunile. Nu declarațiile spirituale te fac spiritual, ci înțelepciunea și ascultarea de Dumnezeu în familie, apoi în Biserică. O întrebare aici: în ce sens Avraam și Sara din Vechiul Testament sunt o familie model pentru noi?

În următoarele două secțiuni creștinii sunt îndemnați să trăiască în unitate în Biserică, fără să răspundă la rău cu rău, ci cu binecuvântare, cu smerenie, cu îndurare, și să răspundă, iarăși, cu blândețe celor ce îi vorbesc de rău sau îi întreabă despre credință. Premizele sunt clare: lumea în care trăim este o lume în plină criză a relațiilor, în criza păcatului care distruge relațiile, prietenii, și promovează răutatea, bârfa, răzburarea. În această privință ieșirea este doar într-un singur fel, prin jertfa mântuitoare a lui Isus și prin modelul lui de bunătate și încredere în Dumnezeu. Isus este prezentat ca un nou Noe, doar prin îmbarcare alături de el putem fi mântuiți. El este a biruit răul prin bine și prin ascultare. Gândește-te: dacă îl urmezi pe El, nu îți va fi greu să fii smerit și ascultător de Dumnezeu, pentru că cerințele acestea vin de la Isus și El te va binecuvânta în încercări.

24, 1Petru 4, Fii puternic prin bucurie, 4:11-13

A patra sursă de putere în încercări, în 1 Petru, este bucuria (4:12-19). Până să ajungă la îndemnurile pentru bucurie însă Petru mai dă două îndemnuri importante: primul, la încetarea oricărei legături cu păcatul și trăirea în sfințenie (4:1-6) și al doilea, la unitate și slujire în Biserică deoarece sfârșitul este aproape (4:7-11).

Așadar, în mijlocul încercărilor ai nevoie să te delimitezi clar de păcat, ca să poți avea o mărturie bună (1-6). O bună înarmare față de păcat este înarmarea cu gândul lui Hristos, adică cine a pățimit în trup, o sfârșește cu păcatul, cine a acceptat moartea pe cruce a lui Isus, se delimitază clar de imoralitate (1-2). Dumnezeu, Judecătorul tuturor, dorește să vadă clar această delimitare. Apare tot mai clar faptul că o minte nouă, o gândire nouă îți este absolut necesară pentru ieși învingător în încercări. Crezi că acest îndemn are și mai mare valoare astăzi, în potopul de pornografie de pe internet din prezent? Observă cât de puternică este constatarea „a sfârșit-o”, „a rupt-o”, cu păcatul. Este ușor sau este greu să ascultăm această poruncă?

A doua încurajare pentru încercări din acest capitol se bazează pe faptul că sfârșitul tuturor lucrurilor este aproape (4:7). Iminența sfârșitului te ajută să fii mai înțelept, mai treaz, mai rugativ, să te concentrezi pe lucrurile care rămân și care vor fi răsplătite: dragoste frățească, slujire reciprocă după darul primit de la Domnul (4:8-11). După ce ni s-a spus că suntem doar străini și călători în lumea aceasta, ni se aduce aminte că sfârșitul este aproape.

În final, al treilea îndemn este îndemnul la bucurie. Este neobișnuit și parcă greu de practicat: cum să te bucuri în mijlocul încercărilor? Antidotul acesta însă te pregătește bine sufletește și te întărește. Nu fii mirat când apar probleme: nu sunt pedepse, ci sunt încercări de la Domnul și unele din ele, persecuțiile, sunt o formă de pătimire împreună cu Hristos (14). Bucuria aceasta are două forme: o bucurie în timpul persecuțiilor și încercărilor – pentru că în felul acesta ești și tu parte din lucrarea lui Hristos și o bucurie în final, la arătarea gloriei lui Isus, la a doua lui venire. Cu alte cuvinte, dacă învăț să mă bucur în prezent că iau parte la pătimirea lui Hristos, mă voi bucura și în viitor, la arătarea slavei lui.

Apostolul Petru menționează două fericiri în epistola sa, una în 3:14, „dacă suferiți pentru dreptate, ferice de voi!” și una în 4:14, „Dacă sunteți batjocoriți pentru numele lui Hristos, ferice de voi, fiindcă Duhul slavei și al lui Dumnezeu se odihnește peste voi”. Un credincios nu trebuie să sufere pentru ilegalități, dar dacă sufere pentru Hristos, atunci să nu își piardă nădejdea. Bucuria are și alte surse pentru cei credincioși – nu doar evenimentele bune ale vieții. „Bucuria Domnului va fi tăria voastră” – spune Neemia 8:10.

DECEMBRIE

1, 1Petru 5, Fii puternic prin slujire, 5:5

Nu doar conducătorii (prezbiterii, păstorii) sunt îndemnați la slujire dedicată, ci întreaga Biserică. O Biserică slujitoare este o Biserică puternică, și în situații de persecuție și încercări.

Ești chemat să conduci o lucrare sau o misiune în Biserică? Atunci verifică motivația cu care slujești: privești înainte la slava venirii lui Hristos, ai nădejdea răsplătirii veșnice? Slujești din datorie sau de bunăvoie, de dragul chemării și al Domnului, și al Bisericii? Slujești pentru prilejuri de câștig sau cu dăruire de sine, ca să te investești pe tine însuși în Biserică? Slujești ca și cum ai stăpâni peste o moșie dată ție ca moștenire, subliniind diferențele dintre tine și ceilalți, sau slujești la egalitate cu ceilalți, dându-te exemplu de urmat? Adevărul este că în slujire, motivația cea mai mare este urmarea modelului lui Hristos. În 1 Petru 2:25 se spune că suntem adunați din rătăcirea noastră și aduși la Păstorul și Episcopul sufletelor noastre; în 1 Petru 5:4, Marele Păstor se va arăta la sfârșit ca să dea cununa gloriei tuturor celor ce au slujit cu credincioșie.

Slujirea nu se limitează doar la păstori și prezbiteri, la „episcopi” și „bătrâni”, ci îi include și pe ceilalți, de exemplu, pe tineri (5:5). În privința tinerilor apare un aspect interesant, porunca „supuneți-vă celor mai în vârstă”. Cuvântul folosit este „prezbiteri” sau „bătrâni”, deci, ar putea fi vorba de supunerea celor mai tineri față de cei care conduc lucrările în Biserică. Oricum, toți trebuie să dăm dovadă de smerenie unii față de alții, pentru că Dumnezeu este cel care înalță la vremea potrivită și răsplătește smerenia, nu mândria.

În ce fel crezi că mândria poate fi prezentă în relațiile celor credincioși, în Biserică? Ai fost și tu încercat de această reacție? În ce fel crezi putem arăta o smerenie frumoasă, neînjositoare, un respect plăcut unii față de alții, în Biserică? Propune-ți câteva căi specifice în care să acționezi cu smerenie în Biserică, în următoarele săptămâni.

Toate grijurile - și, între ele, și cele apărute în timpul slujirilor - trebuie așezate în brațul Domnului, fiindcă „El se îngrijește de noi” (5:7). În final, încercările sunt permise de Domnul, dar nu El le trimite peste noi. Adversarul nostru, Diavolul, duce un război de durată ca să îi împiedice pe creștini să stea în mântuirea lui Dumnezeu. Secretul victoriei apare în 5:9: „împotriviți-vă lui, puternici prin credință, știind că și ceilalți frați din lume trec prin aceleași suferințe”. Ești mai puternic când treci prin încercări și ai nădejde, trăiești în curăție, construiești relații frumoase, te bucuri de prezența Domnului și ești implicat activ în slujire.

8, 2Petru 1, Fii puternic prin ascultare perseverentă, 1:5-7, 10

Poate, uneori, ai dorit să ai un fel de scară, un număr de etape, în progresie, prin care să avasezi în viața creștină. Ei bine, o astfel de scară a ascultării perseverente și a maturizării află în 2Petru 1:3-9.

Observă bine structura pasajului: o condiție (pentru că Dumnezeu ne-a dăruit toate cele necesare mântuirii, 1:3), este urmată de o consecință (de aceea trebuie să ne străduim să urcăm scara ascultării și a perseverenței, 1:5-7).

Într-adevăr, să vedem cele șapte trepte ale creșterii în maturitatea vieții creștine:

1. Credința trebuie să conducă la virtute (caracter ales, fapte bune) Credința este practică și trebuie să îți schimbe viața, să dobândești un caracter nou și să ajungi să faci fapte bune. O credință care duce mai întâi la discuții sau lacrimi sau mari declarații și nu la virtute, sare peste această treaptă realistă și importantă.
2. Fapta bună și virtutea trebuie să ducă la cunoaștere. În viața creștină cunoașterea adevărată vine nu după credință, ci după credința ascultătoare.
3. Cunoașterea trebuie legată de autocontrol. După cum se vede, și cunoașterea trebuie legată de ceva practic: cine cunoaște mai mult trebuie să se controleze mai bine, să își stăpânească pornirile, să asculte de Duhul Sfânt.
4. Autocontrolul trebuie legat de răbdare sau perseverență Orice biruință asupra pornirilor tale, trebuie permanentizată, continuată. Victoriile zilnice trebuie legate de perseverență și răbdare.
5. Răbdarea trebuie legată de evlavie (credincioșie, închinare corectă).
6. Evlavia trebuie legată de dragostea de frați (filadelfia).
7. Dragostea frățească, față de alți creștini, trebuie să conducă la dragoste pentru toți oamenii și pentru Dumnezeu (agape).

Treptele sunt importante, iar cine le uită se aseamănă cu un om orb, care uită că trebuie să crească în ascultare și sfințenie. Vrei să nu fii leneș, vrei să nu fii fără roadă creștină? Vrei să îți întărești chemarea (să devii mai sigur de ea și să folosești în viața practică darurile de slujire pe care ți le-a dat Dumnezeu)? Vrei să intri în împărăția veșnică având roadă multă? Atunci folosește cele 7 trepte ale creșterii creștine.

Încearcă să îți verifici viața în lumina acestor trepte. Care din ele le-ai urcat deja? La care din ele ai dificultăți? Este posibil autocontrolul? Cum? Care este legătura dintre răbdare (perseverență) și evlavie?

15, 2Petru 2, Fii puternic fugind de capcanele păcatului, 1:5-7, 10

Ispita păcatului poate veni pe mai multe canale în viața ta: din partea propriilor poftiri (a firii pământești), din parte vicleniei Diavolului și, așa cum se vede în 2 Petru 2, din partea învățătorilor falși.

Cine sunt învățătorii falși, profeții falși (2:1)? Sunt de mai multe feluri. Pot fi oameni care îl resping pe Hristos și vestesc cu convingere altă cale de mântuire: filosofi atei, oameni fără nici o religie, sau învățători din alte religii. Ei, însă, pot fi și oameni care par să îl accepte, într-un fel, pe Hristos, dar care îl tăgăduiesc în alte privințe, nu îl ascultă, nu îl urmează cum trebuie și trăiesc după pofetele lor, în destrăbălări și lăcomie, gata să vestească orice poate avea succes la oameni, ca să aibă succes și venituri mari. Ei pot fi evangheliști ai prosperității, lideri carismatici care pun accentul pe minuni și propria personalitate, nu pe Hristos și credință, nici pe Scriptură etc.

Două caracteristici îi descriu bine pe acești profeți falși: înclinația spre imoralitate, în care îi atrag și pe ceilalți, și contestarea oricărei autorități, în special a Bibliei, și apoi a altor creștini: doar ei posedă călăuzirea Duhului și autoritatea interpretării Cuvântului (vezi 2:10-19). În mod deosebit sunt amintiți cei care profită și strică mesele de prietenie și dragoste frățescă ale creștinilor și cei care poftesc după trupul altora (2:9-10, 13-19). Ei sunt niște maestri ai aparențelor, ai înșelăciunii: promit satisfacție, dar nu aduc nimic bun, fiind mai degrabă asemenea unor fântâni fără apă sau nori fără ploaie. Te ademenesc, mai ales pe cei de curând întorși de la păcat (2:18), promit libertatea – dar ei înșiși sunt robi ai decăderii.

Scriptura ne asigură că la fel cum îngerii căzuți au fost legați și așteaptă ziua Judecării, așa cum lumea lui Noe a fost pedepsită, așa cum Sodoma și Gomora și-au găsit sfârșitul, la fel Dumnezeu va ști să pedepsească răzvrătirea și imoralitatea și să îi scape pe cei care sunt dreți, ca Noe și ca Lot.

Ceea ce se vede în Apocalipsa, se vede și aici: oamenii răzvrățiți au soarta îngerilor răzvrățiți, oamenii destrăbalați și batjocoritori au soarta îngerilor păcătoși și batjocoritori. Există un punct de la care răutatea nu mai are loc de întoarcere. De aceea, în vremurile din urmă, creștinul trebuie să fie bine înarmat să respingă atracția păcatului, pentru că învățături false sunt din ce în ce mai multe, și învățători falși apar tot mai des.

Fii precaut. Nu crede că orice ți se promite drept „libertate” este într-adevăr libertate, verifică viața și roada acestor învățători, verifică principiile Scripturii. Fii atent la obiceiuri – vechi și noi, la îmbrăcăminte, alimentație, stil de viață, relații etc. Asigură-te că viața ta este echilibrată și îi dă glorie lui Dumnezeu.

22, Crăciun, Matei 2: Sărbătorește Nașterea Domnului Isus, Mt. 2:1-2

În mijlocul studiului nostru asupra epistolelor lui Petru, ne oprim pentru a sărbători Nașterea Domnului. Apostolul și evanghelistul Matei ne dă două informații de seamă în Matei 1-2: cum a fost pregătită nașterea Domnului și cum a fost recunoscută și primită, prin încercări și vremuri dificile, de către oameni. Sărbătoarea Nașterii Domnului, prin bucuria și asigurările ei, îți poate da putere deosebită de sus: puterea și asigurarea călăuzirii divine în istorie, puterea și răsplătirea închinării adevărate, puterea, harul și asigurarea providenței divine, puterea și nădejdea împlinirii profețiilor.

Călăuzirea lui Dumnezeu în istorie se vede, conform lui Matei, în genealogia regală, mesianică, a lui Isus. Cu Isus se împlinesc promisiunile date lui Avraam, lui David, și cele date evreilor în exil. Isus este de trei ori Mesia, Fiul lui David, acesta este mesajul principal al genealogiei din Matei 1 (trei serii succesive de generații au așteptat venirea lui). Lângă el vine și mesajul divinității, al nașterii din fecioară. Precum și mesajul încurajator despre cele 5 femei care au intrat în genealogia lui Isus: Tamar, Rahab fosta prostituată, Rut din Moab, văduva lui Urie, numită Batșeba, și Maria, mama Mântuitorului. Dumnezeu iartă păcatele și dă o nouă șansă, un nou nume în istorie celor ce îl așteaptă pe Mesia. În ce fel te încurajează aceste exemple și pe tine la nădejde creștină și credință în Mesia?

Exemplul familiei pământești a lui Isus (Iosif și Maria), arată cât de important este să îți întemeiezi familia pe Dumnezeu. De la El vin binecuvântările, revelația divină, puterea de a trece prin crize, de a găsi soluții. Dumnezeu a fost lângă această familie de la conceperea feciorelnică a lui Isus, prin Duhul Sfânt, la naștere, prin prigoana lui Irod și uciderea pruncilor, prin exilul în Egipt și la întoarcerea înapoi, în Israel, în Nazaret. Nașterea Domnului este o încurajare pentru toate familiile creștine să se încreadă în Dumnezeu, în ajutorul lui, prin credință în Isus.

Închinarea adevărată este, de asemenea, temă principală la nașterea Mântuitorului. Politicul trebuie să se închine lui Isus, lumea preoților și a conducătorilor religioși trebuie să se închine lui, lumea savanților și înțelepților trebuie să se închine lui Isus, cerul însuși cu stele sale, și tot poporului Domnului. Am putea să ne gândim câte din aceste categorii de oameni se închină lui astăzi și ce daruri sunt în stare să îi aducă: darul ascultării (ca Iosif și Maria, ca Avraam care a pornit într-o călătorie a ascultării, ca magii), darul recunoașterii ca Rege, ca Fiu Divin, ca Mântuitor, darul mulțumirii (din câștigul nostru), darul închinării și credinței în Jertfa lui. Să sărbătorim cu inimă voioasă Nașterea Domnului și să ne închinăm lui cu tot ce avem!

29, 2Petru 3, Fii puternic păstrând o minte sănătoasă, 3:1-2

În vâltoarea evenimentelor și în lupta pentru o viață curată, care îi dă glorie lui Dumnezeu, poți fi puternic dacă păstrezi o minte sănătoasă. Ea te ajută să înțelegi Scriptura, să te bazezi pe credință în Domnul și să faci față batjocurilor celor lipsiți de credință. Așa își începe Petru al treilea capitol din epistola sa.

Ce înseamnă o minte sănătoasă? Înseamnă o minte care poate judeca în mod corect, care are repere corecte, care are lumină și înțelepciune de la Dumnezeu, care poate lua decizii bune în timp real, la momentul potrivit, care nu este tulburată de învățători falși, de batjocuri și de dispreț, nu este amețită de ispite, care știe nădejdea credinței în Hristos și se ține bine de ea. O minte care poate să primească, să înțeleagă și să apere mesajul credinței, Cuvântul lui Dumnezeu (apărarea și explicarea evangheliei se mai numește și *apologie* și, ca atare, cuvântul apare în câteva locuri din NT: 1Cor 9:3, Filipeni 1:7, 16; 2Tim 4:16, 1Pet 3:15, Fapte 24:10, 25:8, Luca 21:14, etc.).

Cine are o minte sănătoasă, după definiția Bibliei, va putea să facă următoarele lucruri:

- Să facă față batjocurilor și ispitelor
- Să înțeleagă adevărul creației așa cum e prezentată în Biblie
- Să înțeleagă adevărul venirii lui Isus a doua oară, profețiile
- Să înțeleagă că Scriptura este Cuvântul lui Dumnezeu
- Să înțeleagă adevărul venirii Zilei judecării divine
- Să înțeleagă importanța vestirii evangheliei, pentru mântuire
- Să cunoască puterea siguranței mântuirii
- Să se bazeze pe înțelepciunea lui Dumnezeu în înțelegerea Bibliei, altfel va răstălmăci Cuvântul

Gândește-te la fiecare din aceste afirmații de mai sus. Unde apar ele în 2 Petru 3? Cum le aplici tu în viață, ca să practici o judecată sănătoasă? Te-ai confruntat cu nevoia de a apăra credința? În ce situații? Ce ai răspuns atunci? Azi ai putea răspunde mai bine?

Mintea sănătoasă este un dar din partea Domnului, dar și o dotare, o valoare pe care o avem, dar, așa cum zice Petru, trebuie trezită la viață. Frica de Domnul e o sursă de minte sănătoasă (Psa. 111:10); înțelepciunea care caută viața este o formă de practicare a minții sănătoase (Prov 13:14-16); caracterul bun și credincios, seriozitatea, sunt un drum spre minte sănătoasă (Prov. 3:1-4). Acum, la sfârșit și început de an, cere Domnului o minte sănătoasă ca să poți evalua trecutul și să iei hotărâri înțelepte pentru viitor.

